

BOSHLANG'ICH SINIF MATEMATIKA DARSLARIDA O'YIN TEXNOLOGIYALARINING AHAMIYATI

Buxoro viloyat Kogon tuman 18-maktab

boshlang'ich sinf o'qituvchisi

Safarova Nargiza Sadridinovna

Annotatsiya (o'zbek tilida)

Mazkur maqolada bolalarning boshlang'ich sinf matematika darslarida o'yin texnologiyalaridan foydalanishning ta'lim jarayonidagi ahamiyati yoritilgan. O'yinlarning xarxil texnologiyalari orqali o'quvchilarning matematik bilimlarni o'zlashtirish darajasini oshirish, mantiqiy fikrlash va tezkor hisoblash hamda darsga bo'lgan qiziqishni kuchaytirish masalalari tahlil qilingan. Maqolada o'yinli mashg'ulotlarning xarhil turlari, ularni dars jarayoniga tatbiq etish usullari va amaliy misollar bilan keltirilgan.

Kalit so'zlar: bolalar o'yin texnologiyalari, matematika darsi, boshlang'ich ta'lim, interfaol ta'lim, o'quvchi faolligi.

Kirish

Bugungi kunda ta'lim tizimida boshlang'ich ta'limning sifatini oshirish ustuvor vazifalardan biri hisoblanadi. SHular qatoriga , matematika fani o'quvchilarda mantiqiy fikrlash, tahlil qilish va mustaqil qaror qabul qilish ko'nikmalarini shakllantiradi. Biroq boshlang'ich sinf o'quvchilari uchun matematika darslari ba'zan murakkab va zerikarli bo'lib tuyulishi mumkin. Shu sababli dars jarayonida o'yin texnologiyalaridan foydalanish muhim ahamiyat ega. Matematika o'yin texnologiyalari orqali o'quvchilar bilimlarni majburiy tarzda emas, balki qiziqish va faolligini oshiradi. Bu esa ta'lim samaradorligini sezilarli darajada oshiradi.

Asosiy qism

O'yin texnologiyalarining mohiyati

Bu gun kunda o'yin texnologiyalari fanlar bo'ylab o'qitish va o'rganish tajribasini o'zgartirish uchun kuchli vositaga aylandi. O'yin texnologiyasidan foydalanishning mumkin bo'lgan afzalliklari, jumladan faollikni oshirish, muammolarni hal qilish ko'nikmalarini yaxshilash va ta'lim natijalarini yaxshilashlaydi. Matematika o'yinlarining o'quvchilar motivatsiyasi, bilish va xatti-harakatlariga ta'sirini o'rganuvchi tadqiqotlar samarali o'quvchi muhitini yaratishda o'yin texnologiyasining rolini aniqlash uchun ko'rib chiqiladi. O'yin texnologiyalari ta'lim muassasalarida tobora keng tarqalgan bo'lib, o'qitish va o'qitishni yaxshilash uchun yangi imkoniyatlarni taklif qilmoqda. Adabiyotlarni ko'rib chiqishning ushbu bo'limi o'yin texnologiyasining ta'limdagi rolini ko'rib chiqadi va uning o'quvchilarning qiziqishini rivojlantirishdagi imkoniyatlariga e'tibor beradi. O'yinlashtirish musobaqalar, mukofotlar va qiyinchiliklar kabi o'yin elementlarini o'yindan tashqari kontekstlarga, jumladan, ta'lim muhitiga birlashtirishni o'z ichiga oladi. Matematik ta'limda o'yin strategiyalari o'yinlarning motivatsion jihatlaridan foydalangan holda o'rganishni yanada qiziqarli, interaktiv va zavqli qilishga qaratilgan. Matematik o'yin o'tkazish boshlang'ich sinf o'quvchilarining ishtiroki etishi qat'iyatliligi va matematikadagi muvaffaqiyatlarini rag'batlantiradi. O'yin texnologiyalari — bu ta'lim jarayonini o'yin shaklida tashkil etish orqali o'quvchilarning bilim faoliyatini faollashtiruvchi pedagogik usullardir. Boshlang'ich sinf yoshidagi bolalar uchun o'yin asosiy faoliyat turi bo'lganligi sababli, matematika darslarida o'yin elementlaridan foydalanish tabiiy va samaralidir usularidan dur.

Boshlang' siniflarida matematika darslarida o'yin texnologiyalarining afzalliklari

Boshlang'ich sinf matematika darslarida o'yin texnologiyalaridan foydalanish quyidagi ijobiy natijalarni beradi:

1. o'quvchilarning darsga bo'lgan bilimi va qiziqishi ortadi;
2. matematik tushunchalarni oson va tez o'zlashtirish ta'minlanadi;
3. mantiqiy va ijodiy fikrlash rivojlanadi va kuchaydi;

4. jamoada ishlash va muloqot ko'nikmalari shakllanadi;
5. o'quvchilarda o'ziga bo'lgan ishonch kuchayadi.

Boshlang'ich sinflarida matematik o'yin texnologiyalarining turlari

Boshlang'ich sinf matematika darslarida quyidagi o'yin texnologiyalaridan keng foydalanish mumkin va samara dorligi yuqori:

Didaktik o'yinlar – sonlarni taqqoslash, qo'shish va ayirishni o'rganishda samarali.

Rol o'yinlari – “Do'kon”, “Hisobchi”, “Matematik poyga” kabi o'yinlar orqali amaliy ko'nikmalar rivojlanadi.

Musobaqa o'yinlari – tezkorlik va aniqlikni oshiradi.

Mantiqiy o'yinlar – masalalar va boshqotirmalar orqali tafakkur kengayadi.

Amaliy natijalar shuni ko'rsatadiki, matematika darslarida o'yin texnologiyalaridan muntazam foydalanilgan sinflarda o'quvchilarning o'zlashtirish darajasi yuqori bo'ladi. Masalan, “Kim tez?” yoki “Zanjirli hisob” o'yinlari orqali o'quvchilar arifmetik amallarni mustahkam o'zlashtiradi. Boshlang'ich sinflarida matematik o'yin texnologiyalarini matematikani o'qitishga samarali integratsiya qilishda kasbiy rivojlanish va o'qiquvchilar qo'llab-quvvatlashning katta roli o'ynaydi

1– 2 rasmlarda ko‘rinib turbtiki: Matematika o‘yinlari orqali o‘rganish jarayoni (bola raqamli o‘yin bilan) — boshlang‘ich sinf uchun juda mos. Oddiy manipulyativ o‘yin materiallari bilan amaliy mashg‘ulot (bola raqamlarni tartiblash). Interaktiv doskada matematik o‘yin mashg‘uloti — zamonaviy texnologiya bilan ta’lim.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, o‘quvchilarning matematikaga qiziqishini o‘yin texnologiyalari orqali rivojlantirish matematika ta’limi sohasidagi muhim bosqichdir. Shun bilan birga boshlang‘ich sinf matematika darslarida o‘yin texnologiyalaridan foydalanish ta’lim sifatini oshirishning muhim omillaridan biridir. O‘yin orqali o‘quvchilar matematik bilimlarni oshiradibi va dars jarayonida faol ishtirok etadi va o‘z bilimlarini amaliyotda qo‘llashga o‘rganadi. Shuning uchun har bir boshlang‘ich sinf o‘qituvchisi matematika darslarida o‘yin texnologiyalaridan samarali foydalanishi lozim. Shunday qilib, biz matematika ta’limi uchun yorqin kelajak yaratishimiz va matematiklarning muammolari hal qiluvchi va innovatorlarning keyingi avlodini ilhomlantirishimiz mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Ta’lim to‘g‘risidagi Qonun. – Toshkent.
2. Boshlang‘ich ta’lim metodikasi. – Toshkent, 2022.
3. Pedagogik texnologiyalar. – Toshkent, 2021.
4. Zamonaviy matematika darslari. – Toshkent, 2020.
5. Innovatsion ta’lim usullari. – Toshkent, 2019. 1.
6. E.M.Xudoynazarov “Matematika o‘qitish metodikasi” o‘quv qo‘llanma O‘qituvchi 2019 yil.
7. 2. Reer, F., Marko Siitonen, & De, T. (2024). O‘yinlarning qorong‘u va yorug‘ tomonlari . Frontiers Media S.A. 3. Zheng, R. va Gardner, M.C. (2016).
8. Ta'lim dasturlari uchun jiddiy o‘yinlarni o‘rganish bo‘yicha qo‘llanma.IGI Global.

9. M.Botirova.,O.Esanova “O`yin texnologiyalarining matematika darslarini takomillashtirishga bo`lgan ahamiyati” international scientific and practical conference "science, education and innovation: problems, solutions and prospects" may 17-18, 2024